

Начало > Предприемане на съдебни действия > Къде и как > Как да заведете дело в съда?

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Swipe to change

хърватски**Как да заведете дело в съда?****Хърватия****1 Необходимо ли е да се обърне към съда или има друга алтернатива?**

Страните могат да разрешат спор в съда, но съществуват и способи за извънсъдебно разрешаване на спорове. В Хърватия тези методи включват арбитраж, медиация и съдебни действия в по-широк смисъл, които имат за цел постигане на съдебна спогодба.

Медиацията при спорове, произтичащи от граждански, търговски, трудови и други въпроси относно правата, които страните могат да упражняват свободно, се урежда от Закона за медиацията (*Zakon o mirenju*) (*Narodne Novine* (NN; Официален вестник на Република Хърватия), № 18/11).

Медиация означава всяка процедура, независимо от използваното обозначение (*mirenje, medijacija, posredovanje, concilijacija*), в която страните се стремят да разрешат спора помежду си, като постигнат взаимно съгласие, т.е. като постигнат взаимно приемливо споразумение, което съответства на техните нужди и интереси, с помощта на неутрална трета страна — един или повече медиатори (*posrednik, medijator, concilijator*), които помагат на страните да постигнат споразумение, без да имат правомощия да налагат обвързващо решение. Медиацията се провежда по начин, договорен от страните; процедурата се характеризира с незадължителния си характер и автономията на страните. Тя е доброволна и консенсусна, неформална и поверителна и страните са равни по време на производството.

От друга страна, арбитражът (*arbitraža* или *izbrano suđenje*) е съдебен процес, провеждан пред арбитражен съд, независимо дали работата му се организира или извършва от юридическо лице или орган на юридическо лице, което организира и ръководи работата на арбитражните съдилища. Арбитражът е доброволен, бърз, ефикасен, непубличен начин за разрешаване на спорове, при който страните могат да уредят кой ще действа като съдия в случай на възникване на спор, мястото на арбитража, приложимото материално и процесуално право, езика/езиците, на които ще се провежда арбитражът, а решението на арбитражен съд по фактите по делото има сила на окончателно съдебно решение.

Законът за гражданското съдопроизводство (*Zakon o parničnom postupku*) (NN бр. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 и 70/19) предвижда, че съдът може, като вземе предвид всички обстоятелства, и по-специално интересите на страните и на свързаните с тях трети страни, продължителността на отношенията им и степента им на взаимно доверие, да издаде решение — по време на изслушване или по друг начин — с което да инструктира страните да започнат процедура по медиация в срок от осем дни или да предложи да се опитат да разрешат спора си чрез процедура по медиация. Освен това по време на предварителното заседание съдът уведомява страните, че спорът може да бъде разрешен чрез съдебна спогодба или в процедура по медиация, и обяснява тези варианти.

В определени случаи (предявяване на иск срещу Република Хърватия) лицето, което възнамерява да предяви такъв иск, е длъжно преди предявяването му да се обърне към държавната прокуратура, която има териториална и материалноправна компетентност за представителство пред съд при предявяване на искове срещу Република Хърватия, и да поиска разрешаване на спора по взаимно съгласие, освен в случаите, в които специално законодателство определя краен срок за подаване на молба. Искането за разрешаване на спора по взаимно съгласие трябва да съдържа цялата информация, която се изисква при стандартна молба до съда.

2 Има ли срок за завеждане на дело?

Срокът за завеждане на дело зависи от типа и правното естество на делото. Например за целите на съдебната защита на права, свързани със заетостта, има срок от петнадесет дни, в който служителят трябва да подаде молба до компетентния съд, за да защити нарушеното право, след като е подал молба за защита на правата си до работодателя, освен в случай на иск за обезщетение или друго парично вземане, произтичащо от трудово правоотношение.

3 Трябва ли да се обърне към съда в тази държава членка?

Да. В Хърватия в гражданското производство съдилищата се произнасят в границите на определената си със закон материалноправна компетентност, а съдебната власт се упражнява от обикновени и специализирани съдилища и от Върховния съд на Република Хърватия (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Обикновените съдилища са общинските съдилища (*općinski sudovi*) и окръжните съдилища (*županijski sudovi*). Специализираните съдилища са търговските съдилища (*trgovački sudovi*), административните съдилища (*upravni sudovi*), съдилищата за простъпки (*prekršajni sudovi*), Висшият търговски съд на Република Хърватия (*Visoki trgovački sud Republike Hrvatske*), Висшият административен съд на Република Хърватия (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*) и Висшият съд за простъпки на Република Хърватия (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*).

Най-висшият съд е Върховният съд на Република Хърватия.

Със закон могат да се създават други обикновени и специализирани съдилища с компетентност в дадена техническа или правна област.

4 Ако е така, към кой точно съд в тази държава членка трябва да се обърне, като се има предвид къде живея аз и къде живее другата страна или с оглед на други аспекти на казуса ми?

Общото правило гласи, че компетентният съд е съдът с обща териториална компетентност по отношение на ответника, т.е. съдът, в района на действие на който ответникът има постоянно пребиваване. Ако ответникът няма постоянно пребиваване в Република Хърватска, съдът с обща териториална компетентност е съдът, в района на действие на който ответникът има временно местопребиваване.

Ако освен постоянното си пребиваване ответникът има и временно пребиваване на което и да е друго място и въз основа на обстоятелствата може да се направи извод, че той ще пребивава там за относително дълъг период от време, съдът в мястото на временното пребиваване има обща териториална компетентност.

За съдебни процеси по спорове срещу хърватски гражданин, който пребивава постоянно в чужбина, където е бил командирован да работи за национален орган или юридическо лице, общата териториална компетентност е на съда, в района на който е последното известно постоянно пребиваване на съответния гражданин в Република Хърватия.

При спорове с международни елементи, съд в Република Хърватия е компетентен за съдебния процес, когато това е изрично определено от закон или международен договор. Ако законът или международният договор не посочват изрично, че хърватски съд е компетентен за конкретен вид спор, хърватски съд е компетентен за съдебния процес, когато това произтича от правните разпоредби относно териториалната компетентност на съдилищата в Хърватия.

5 Пред кой съд в тази държава членка трябва да предявя иска си, като се има предвид естеството на казуса и цената на иска?

Това зависи от вида на спора и от разпоредбите на Закона за гражданското производство, уреждащи териториалната и материалноправната компетентност.

Стойността на спорния въпрос не е отделен критерий, засягащ териториалната и материалноправната компетентност на съдилищата в Хърватия.

6 Мога ли да заведа дело лично или трябва да го направя чрез посредник, например адвокат?

Съгласно настоящата организация на съдопроизводството, установена в Закона за гражданското производство, всяка страна (физическо или юридическо лице) може свободно да избере дали ще се представлява сама в производството или ще бъде представлявана от посредник, обикновено адвокат, освен когато в Закона за гражданското производство е предвидено друго.

Разпоредбите на член 91 от Закона за гражданското производство обаче значително ограничават правото на страните да се представляват сами: ако при спорове, свързани с имуществени искове, стойността на спора надхвърля 50 000 хърватски куни, представители на юридически лица могат да бъдат само лица, които са издържали изпита на адвокатската колегия.

Разпоредбите на член 91а от Закона за гражданското производство също така предвиждат, че страните могат да поискат разрешение за преразглеждане или молба за преразглеждане чрез своя представител, т.е. адвокат, или, по изключение, могат да се представляват сами, ако са издържали изпит на адвокатската колегия или ако молбата за преразглеждане може да бъде внесена от тяхно име от лице, което е упълномощено в съответствие с Закона за гражданското производство или друг нормативен акт да ги представлява в това си качество, въпреки че не е адвокат, но е издържало изпит на адвокатска колегия.

7 Към кого точно да се обърна, за да заведа делото: към приемната, съдебното деловодство или друга административна единица?

Граждански производства се образуват чрез завеждане на дело пред компетентен съд директно в деловодството на съда, по пощата или по телеграф.

8 На какъв език мога да подам иска си? Мога ли да го подам устно или той трябва да бъде в писмена форма? Мога ли да изпратя иска си по факс или по електронна поща?

Гражданските производства се провеждат на хърватски език и като се използва латиница, освен когато в отделните съдилища със закон е въведен друг език или азбука.

Страните и другите участници в производството представят своите искове, жалби и други молби пред съда на хърватски език и на латиница.

Иск може да бъде подаден директно в деловодството на съда, по пощата или по телеграф, въпреки че най-често искове се подават директно в деловодството или по пощата.

Законът за гражданското производство предвижда възможност за представяне на документи по електронен път. Електронно подадените документи трябва да бъдат подписани с квалифициран електронен подпис в съответствие със специално законодателство.

9 Има ли специални формуляри за предявяване на иск или, ако няма такива, какво трябва да съдържа исковата молба? Има ли елементи, които задължително трябва да се съдържат в досието?

Формуляри се използват единствено за европейската процедура за искове с малък материален интерес. Допълнителна информация по този въпрос е на разположение в брошурата „Искове с малък материален интерес — Република Хърватия“.

Законът за гражданското производство предвижда, че исковата молба трябва да съдържа следното: конкретен иск по същество и свързани с него искове, фактите, на които ищецът основава иска, доказателства в подкрепа на тези факти и друга информация, която трябва да бъде приложена към всяка искова молба (член 106 от Закона за гражданското производство).

Всяка искова молба, включително заявленията, трябва да съдържа следното: наименованието на съда, името/наименованието и постоянното или временното пребиваване на страните, законните им представители и представителите им, ако има такива, личния идентификационен номер на вносителя на исковата молба, предмета на спора и подписа на вносителя на исковата молба.

Страната или нейният представител изписва имената си под исковата молба.

Ако исковата молба съдържа твърдения, страната трябва да изложи в молбата фактите, на които основава твърдението си, и доказателствата, когато е необходимо.

Съдът пристъпва към разглеждането на молбата дори когато ищецът не е посочил правното ѝ основание; дори когато ищецът е посочил правните основания, те не са обвързващи за съда.

10 Трябва ли да заплащам съдебни такси? Ако да, кога става това? Ще трябва ли да плащам на адвокат още от подаването на исковата молба?

Страните трябва да платят съдебните такси, регламентирани в Закона за съдебните такси (*Zakon o sudskim pristojbama*) (Narodne Novine (NN; Официален вестник на Република Хърватия), № 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13, 110/15).

Съдебните такси, предписани от Закона за съдебните такси, се прилагат по отношение на лица, по чието искане или в чийто интерес са предприети определени действия, предвидени от закона.

Освен ако не е предвидено друго в Закона за съдебните такси, има съдебни такси за:

представяне (заявления, средства за правна защита, заявления за изпълнение и т.н.) към момента на подаване на заявлението; и за вписване на искиви молби — в момента на извършване на вписването,

представяне на възражения след окончателното прекратяване на производството за всяка от страните, пропорционално на успеха им по делото, при поискване — протоколите от заседанията на съда;

съдебни решения, когато на страната или на нейния представител е било връчено копие от решението,

удостоверения за наследство, когато станат окончателни,

принудително споразумение, производства за обявяване в несъстоятелност и ликвидация, при издаване на решение за основното разделяне или издаване на решение за одобряване на принудителното споразумение,

други действия, когато те са поискани или когато съдът започне да предприема действия.

Общото правило за заплащане на съдебните разноски е, че страната, която загуби делото в неговата цялост, трябва да покрие разноските на противната страна и на встъпилата страна в производството. Встъпилата страна на страната, която е загубила делото, трябва да поеме разноските, направени във връзка с техните действия.

Разходите за представителство от адвокат, адвокатските възнаграждения и възстановяването на разходите са уредени в Закона за адвокатската професия (*Zakon o odvjetništvu*) (Narodne Novine (NN; Официален вестник на Република Хърватия), № 9/94, 117/08 превод, 50/09, 75/09 и 18/11).

Адвокатът има право на възнаграждение за правни услуги и на възстановяване на всички разходи, направени във връзка с извършената работа, в съответствие с тарифата, установена от Адвокатската колегия и одобрена от министъра на правосъдието, а адвокатите издават фактура на клиента при изпълнение на услугата. В случай на анулиране или отнемане на пълномощно, адвокатът издава фактура в срок от 30 дни от деня на анулиране или отнемане на пълномощното.

По имуществени въпроси адвокатите могат да договорят възнаграждението за своята работа с представляваната от тях страна съобразно успеха им в производството, т.е. в правните действия, които предприемат от името на страната, в съответствие с официалната тарифа. Такъв договор е действителен единствено ако е сключен в писмена форма.

Следователно по имуществени въпроси страните могат да уредят взаимоотношенията си със своите адвокати в писмен договор.

11 Мога ли да поискам правна помощ?

Ако дадена страна се нуждае от професионална правна помощ, тя може да се обърне за правен съвет към адвокати, които в съответствие с член 3 от Закона за правните професии имат право да предоставят всички форми на правна помощ в Хърватия, особено от гледна точка на предоставяне на правни съвети, подготовка на искове, жалби, молби, искания, искови молби, извънредни правни средства за защита и други писмени становища, както и да представляват страните.

Освен това страните могат да се възползват от безплатна правна помощ. По-специално, Законът за безплатната правна помощ (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (NN бр. 143/2013 и 98/19) предвижда предоставянето на безплатна правна помощ на гражданите, които не са в състояние сами да получат правна помощ, но се нуждаят от нея. Информация относно схемата за безплатна правна помощ в Хърватия може да бъде намерена на следния уебсайт: <https://pravosudje.gov.hr/besplatna-pravna-pomoc/6184>.

12 От кой момент моят иск се смята официално за предявен? Ще получа ли обратна информация от съдебните органи дали исквата молба отговаря на изискванията?

Гражданско производство се образува с представянето на искова молба и се счита за образувано с връчването на иска на ответника.

След получаването на исквата молба се подготвя съдебен процес.

Тази подготовка включва предварителното разглеждане на иска от съда, и, ако искът не е разбираем или не съдържа всичко необходимо за предприемане на действия по него, разпореждане на съда към вносителя за коригиране или промяна на иска в съответствие с дадените инструкции, и връщането му за целите на коригирането или изменението.

13 Ще получа ли подробна информация за сроковете, в които ще се проведат последващите процесуални действия (като например срока, в който ще трябва да се явя пред съда)?

Страните, техните адвокати и представители се уведомяват за хода на делото от длъжностно лице от деловодството въз основа на информацията в регистъра и материалите по делото.

Тази информация е ограничена до данни за етапа на производството и отделните съдии, председатели на камарата, членове на камарата и съдебни помощници, които разглеждат делото.

При предоставянето на информация е забранено да се правят изявления за точността на отделните съдебни действия или за вероятния резултат от производството.

Информация може да бъде предоставена по телефона, по електронна поща или в писмена форма.

Страните могат чрез интернет да получат достъп до информация относно хода на производството и отделни съдии, председатели на камарата, членове на камарата и съдебни помощници, които разглеждат делото, ако услугата „Публичен достъп до основна информация за съдебни дела / e-Дела“ (*Javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima - usluga e-Predmet*) се използва за съответното дело.

Крайните срокове за явяване пред съда и други стъпки, предприемани от страните или от съда, са предвидени в Закона за гражданското производство.

Допълнителна информация за крайните срокове и техните видове е на разположение в информационния пакет „Процесуални срокове — Република Хърватия“.

Последна актуализация: 30/09/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.